

FN

FAKTA.

”ONE UN”

EN
BÄTTRE
VÄRLD

Foto: Sida

Mocambique är ett av åtta pilotländer för reformen One UN. På bilden barn i Niassa-provinsen i norra delen av landet.

På väg mot bättre FN-samordning på landnivå

I många länder är över 20 olika FN-organ verksamma med olika typer av utvecklingsinsatser. Detta har genom åren lett till överlappande aktiviteter, konkurrens om pengar och inte minst en stor administrativ börda för den regering som FN är på plats för att stötta. Mot denna bakgrund lanserade FN:s generalsekreterare 1997 ett reformprogram som gick ut på att förbättra samordningen mellan FN-organen på landnivå. Projektet kallas idag ”One UN” eller ”Delivering as One” och utvidgas kontinuerligt till allt fler länder.

När Kofi Annan tillträdde som generalsekreterare i januari 1997 tog han genast itu med att försöka reformera och effektivisera FN. I juli samma år presenterade han sitt första reformprogram ”Att förnya FN” (*Renewing the United Nations: a programme for reform*) som anses vara det mest omfattande och långtgående reformförslaget i organisationens historia.

Hans rapport innehöll förslag på åtgärder som syftade till att organisationen skulle fungera bättre till lägre kostnader både centralt och på landnivå. Där ingick bl a att förändra organisation och ledningsstruktur så att FN-teamet i varje land skulle kunna arbeta mer samordnat och enhetligt.

En ny utvecklingsgrupp (*UNDG, United Nations Development Group*) etablerades för att samordna alla de fonder, program och övriga FN-aktörer som är verksamma på utvecklingsområdet. Tanken var att UNDG skulle stärka FN:s utvecklingsarbete på landnivå.

Rapporten innehöll också ett förslag på att FN-hus skulle inrättas så att alla FN-organ i ett land kunde samlas under ett tak. En landsamordnare (*Resident*

Ett barn i Darfur, Sudan, vaccineras mot hjärnhinneinflammation. Världshälsoorganisationen WHO och Sudans regering inledde i oktober 2012 en vaccinationskampanj med målet att vaccinera närmare 17 miljoner människor i regionen Darfur mot sjukdomen.

Coordinator) skulle utses för att koordinera landteamets insatser.

Kofi Annan fick stöd av general-församlingen för de flesta av reform-förslagen. En modernisering av organisationen inleddes och i många länder började man bygga eller inrätta FN-hus.

REFORMTOPPMÖTE

2005 var det återigen dags för general-sekreteraren att lägga fram ett omfattande paket med en rad förslag på fortsatta FN-reformer. I september behandlades förslagen vid det s k reformtoppmötet i New York. Mötesdeltagarna slog bl a fast att FN:s utvecklingsarbete i fält behövde omformas ytterligare.

Som ett led i detta tillsatte general-sekreteraren en högnivåpanel bestående av 15 personer med stora kunskaper om FN och utvecklingsfrågor (*High-level Panel on UN System-wide Coherence in the Areas of Development, Humanitarian Assistance, and the Environment*). Ruth Jacoby, Sveriges dåvarande ambassadör i Tyskland, och Lennart Båge, dåvarande chef för FN:s jordbruksutvecklingsfond Ifad, fanns bland deltagarna. Panelens huvuduppdrag var att diskutera och föreslå åtgärder i syfte att ytterligare öka samordningen av FN:s arbete på land-nivå. I slutet av 2006 presenterade den sin rapport med titeln *Delivering as One*.

DELIVERING AS ONE – ONE UN

I rapporten slog panelen fast att FN måste påskynda och fördjupa reform-arbetet i fält i syfte att skapa samordnade

och effektiva landteam. Som grund för arbetet presenterades *One UN*, ett initiativ som UNDG föreslogs forma och leda. One UN innebär att FN-organen i ett land ska arbeta som en enhet efter fyra principer:

- *Ett program*
FN-organen ska samlas kring ett gemensamt program som tas fram under ledning av FN:s landsamordnare i samarbete med regeringen i landet. Programmet ska byggas på de utvecklingsprioriteringar som regeringen beslutat om och kontinuerligt justeras efter behov. Ett gemensamt program innebär också att det görs en samlad utvärdering som visar mervärdet av FN:s arbete i landet.
- *En ledare*
Principen innebär att land-samordnaren (*Resident Coordinator*) är en samordningsfunktion för FN:s landteam och är överordnad landcheferna för de olika FN-organen. Landsamordnaren ska ge strategisk ledning i fråga om utvecklings-processen och hålla samtliga aktörer informerade om överens-komna regler och insatser.
- *En budget*
Landteamet ska ha en gemensam budget som rymmer kostnaderna för alla FN-aktörer som finns på plats. Finansieringen ska kopplas till planeringen och genom-

förandet av det gemensamma programmet.

- *Ett FN-kontor*
Genom att samlas i en gemensam byggnad kan FN-organen i ett land öka effektiviteten, sänka kostnaderna och samarbeta lättare med varandra. De besparingar som görs kan i stället läggas på själva utvecklingsarbetet.

Panelens förslag togs emot positivt av världssamfundet och åtta regeringar anmälde sitt intresse för att vara pilot-länder (Albanien, Kap Verde, Mocambique, Pakistan, Rwanda, Tanzania, Uruguay och Vietnam). Redan året därpå (2007) började ytterligare länder ansluta sig till det nya arbetssättet.

UTVÄRDERING

2010 föreslog FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon att en utvärdering av projektet skulle genomföras. En utvärderingsgrupp tillsattes och under 2011 besökte den pilotländerna.

Överlag visade gruppens rapport,

"So much is possible if we act together. Together, we are here to take risks, to assume the burden of responsibility, to rise to an exceptional moment, to make history".

FN:S GENERALSEKRETERARE,
BAN KI-MOON

som kom i juni 2012, på positiva resultat av One UN. FN:s utvecklingsarbete i de berörda länderna koordinerades bättre, konkurrensen om ekonomiska bidrag mellan FN-organen hade minskat, förekomsten av dubbelarbete hade också minskat och många regeringar kände ett större ägarskap för FN:s arbete i deras länder.

Samtidigt skiftade resultatet beroende på land. Det kan finnas upp till 25 olika FN-organ i ett och samma land och i vissa fall mötte principerna om en gemensam budget och ett gemensamt program på motstånd från FN-organen. Att utse en ledare för hela FN-systemet i landet hade också i vissa fall varit svårt. Den mest förekommande lösningen var att landchefen för FN:s utvecklingsprogram UNDP hade fått uppdraget som landsamordnare.

Rapporten visade vidare att det gemensamma kontoret lett till bättre service samtidigt som arbetet med gemensamma regler gått sämre. Att samlas i en byggnad har i flertalet fall varit den enklaste principen att förverkliga då det ofta sedan tidigare funnits gemensamma FN-hus. I några fall har det inte funnits förutsättningar att flytta in i en gemensam byggnad på grund av säkerhetsrisker, för höga kostnader eller att det inte funnits mark att bygga på.

Flera landteam hade under processens gång lagt till ”en gemensam röst” som vägledande princip för sina utåtriktade aktiviteter.

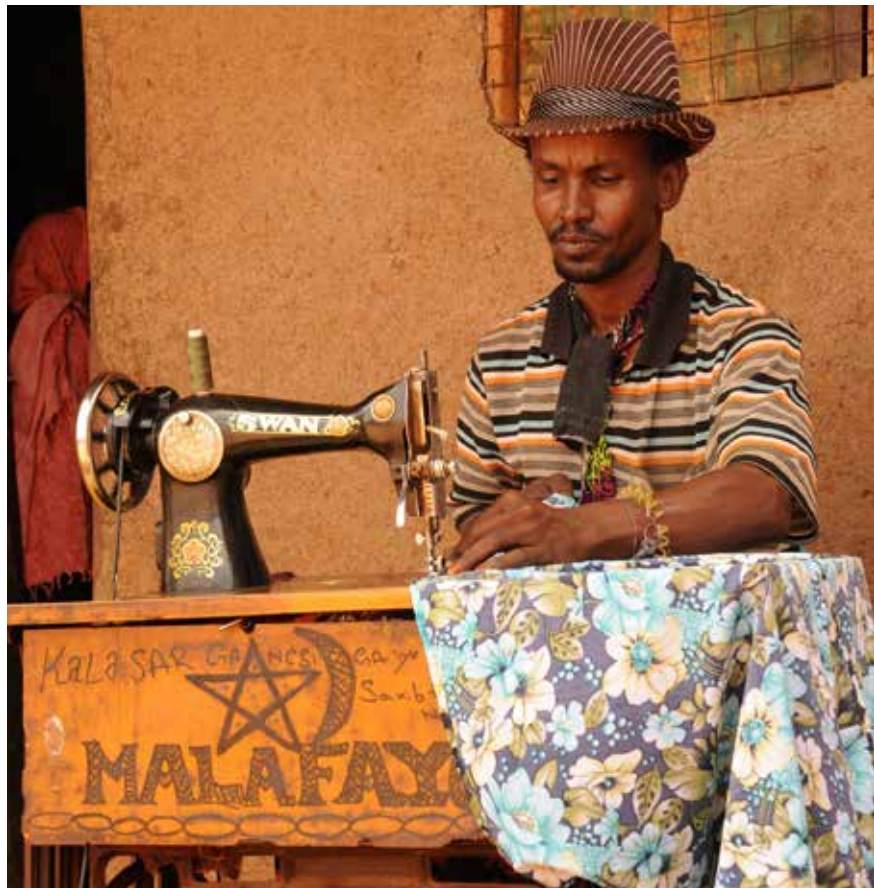
FORTSATT ARBETE

Under perioden då pilotländerna utvärderades skapades nya strategier för ett mer enhetligt FN-system. En högnivå-konferens hölls 2012 i Tirana, Albanien, där One UN diskuterades. Därefter togs frågan upp till behandling i FN:s general-församling.

Generalförsamlingen slog fast att FN-systemet bör arbeta efter de lärdomar som gjorts av reformen. Vidare konstaterades att tydliga principer och riktlinjer för det fortsatta arbetet måste formuleras. One UN ska fortfarande vara frivilligt, men utvecklas ytterligare.

UNDG har lett arbetet med att utforma en ”andra generation” av One UN/Delivering as One. I mars 2013 presenterade gruppen en manual för länder som vill applicera reformen (*Standard Operating Procedures for Countries Wishing to Adopt the “Delivering as one” Approach*). I rapporten

Foto: WFP/ Diego Fernandez

I de torra norra delarna av Kenya bedriver FN särskilda aktiviteter för att hjälpa befolkningen i området att försörja sig och för att främja lokala marknader. På bilden arbetar en man i Isiolo med sin symaskin.

beskrivs mer grundligt och tydligt hur principerna *ett program, en budget och en ledare* ska tillämpas. *En gemensam röst och en gemensam fond* har lagts till som grundläggande principer och *ett gemensamt FN-hus* har tagits bort.

I dagsläget fortsätter arbetet med reformen och allt fler länder ansluter sig. Avsikten är att ta fram en handlingsplan för såväl landnivå som huvudkontor.

SARC

I syfte att stödja landsamordnarens arbete med samordning av FN-organen infördes 2003 en funktion som kallas *Special Assistant to the Resident Coordinator (SARC)*. Tjänsten tillsätts av yngre personer som spelar en viktig roll i genomförandet av One UN på landnivå. Sedan 2005 har Sverige varit med och finansierat programmet och idag finns funktionen i ett 30-tal länder. Ett flertal svenskar innehar positionen.

Länder som anslutit sig till One UN

- 2006 Albanien, Kap Verde, Moçambique, Pakistan, Rwanda, Tanzania, Uruguay, Vietnam
- 2007 Bhutan, Papua Nya Guinea
- 2008 Kiribati
- 2009 Botswana, Komorererna, Indonesien, Kirgizistan, Lesotho, Malawi, Montenegro, Sierra Leone
- 2010 Benin, Etiopien, Kenya, Laos, Liberia, Maldiverna, Mali, Uganda
- 2011 Moldavien, Namibia, Zambia
- 2012 Ghana, Samoa, Seychellerna
- 2013 Bosnien-Hercegovina, Burundi, Nicaragua
- 2014 El Salvador

Svenska FN-förbundets rekommendationer till Sveriges regering angående One UN:

Sverige bör:

- Vara fortsatt pådrivande i de styrelser för fonder, program och fackorgan som Sverige sitter i och kräva att implementeringen av One UN inte bara ska genomsyra FN:s fältarbete utan även FN-organens arbete i högkvarteren. "Standard Operating Procedures" måste genomföras och kostnaderna för samordningen fördelas bättre.
- Ge en större del av sitt multi-bi-bistånd till de i dag närmare 40 länder som arbetar i enlighet med One UN.
- Stärka konceptet One UN genom att ge mer av sitt multi-bi-bistånd till de gemensamma fonder för One UN som finns i vissa länder.
- Fortsätta att finansiera de tjänster

(SARC) som finns i ett antal länder och som har till uppgift att främja One UN.

- Ta initiativ till ett högnivåmöte i FN:s generalförsamling som diskuterar hur reformerna av FN:s utvecklingssystem kan tas vidare, speciellt i relation till de kommande målen för hållbar utveckling. Vad är FN:s mervärde som utvecklingsaktör efter 2015 i förhållande till t ex utvecklingsbankerna, globala fonder och bilaterala givare?
- Ta initiativ till en FN-rapport om hur FN:s utvecklingssystem kan anpassas till den nya utvecklingsagendan och göras än mer ändamålsenligt, och som tar hänsyn till både FN:s normativa roll och operativa arbete.

FN:s utvecklingsarbete framöver

Generalförsamlingen har beslutat att periodiska översyner ska göras av de 20-tal FN-organ som rapporterar till församlingen. Förfarandet kallas *Quadrennial comprehensive Policy Review, QCPR*. I december 2012 antog generalförsamlingen en resolution om QCPR-översynen under perioden 2013-2016. Arbetet ska leda till att FN:s utvecklingssystem anpassas till dagens situation och kan ta sig an arbetet med den nya generationens utvecklingsmål som tar vid i januari 2016. Enligt resolutionen ska decentraliseringen av beslut utvidgas så att FN-organ i fält själva kan fatta beslut om vilka program som ska genomföras och vad de får kosta. Samordningen mellan FN-sekretariaten och FN-organen i fält ska förbättras. FN:s utvecklingssystem i sviktande och konflikttrabbade länder ska ses över. Övergången från humanitärt bistånd till mer långsiktigt utvecklingsarbete ska förbättras.

DET HÄR KAN DU GÖRA:

Stöd det viktiga arbetet för utveckling och fattigdomsbekämpning!
Här är några förslag på vad du kan göra:

Stöd kampanjen Flicka!

Varje dag utsätts flickor för våld och diskriminering. FN beräknar t ex att 39 000 flickor under 18 år gifts bort dagligen. Att satsa på flickor är samtidigt ett av de bästa sätten att bekämpa fattigdom och skapa utveckling.

Du kan bidra genom att:

1. Sms:a Flicka till 72 909 så skänker du 50 kr till kampanjen
2. Dela budskapet #stoppabarnäktenskap
3. Gilla facebook.com/stoppabarnäktenskap

Läs mer på fn.se/flicka!

Skaffa koll på världen!

Visste du att läget i världen är mycket bättre än de flesta tror? Få koll på världen med FN-förbundets projekt Världskoll! Besök sajten varldskoll.se och jämför länder, spela spel, läs artiklar och titta på videoklipp från olika länder. Ladda ner spelet Världskoll till din mobil och utmana andra i vem som har bäst koll. Du och din FN-förening kan också söka bidrag och genomföra aktiviteter inom projektet. På www.fn.se/varldskoll finns tips på aktiviteter och information om hur ni söker bidrag!

Lär dig mer på vår kurs!

På FN-förbundets B-kurser om global utveckling och FN:s utvecklingsmål kan du lära dig mer om FN-reformen One UN (Delivering as One). I kalendarier på FN-förbundets hemsida, www.fn.se, ser du var och när kurserna ska hållas. Du kan också beställa en power-point presentation av One UN från FN-förbundet, liksom en nyproducerad folder. Läs mer om One UN och FN:s utvecklingsarbete och se länkar på vår webbsida: www.fn.se/utveckling

Klicka in och bidra till en bättre värld

**Bli medlem
i FN-förbundet!**

Ring 08-462 25 40
eller ansök på fn.se